

BCG (Bacillus Calmette-Guerin) AŞISI **BCG (Bacillus Calmette-Guerin) VACCINATION**

Hastalar İçin Bilgiler **Information for Patients**

Verem (*Mycobacterium tuberculosis* denilen) bakterilerin neden olduğu bir hastalıktır. Bu hastalığın vücudun herhangi bir yerinde meydana gelebilmesine karşın, akciğer veremi en yaygın şeklidir. Akciğer veremi, öksürürken, hapşırırken veya şarkı söylerken damlacıkların havaya karışması yoluyla insandan insana geçer. Yakın ilişki içerisindeki kişiler bu damlacıkları içlerine çekebilir ve böylece mikrobu kapabilir. Mikrobun bulaştığı kişilerin çoğunda belirti olmaz ama az sayıda kişi, mikrobun ilk bulaşmasından çoğu kez yıllar sonra aktif verem hastalığına yakalanır. Mikrobun bulaşması tehlikesini taşıyan kişiler şunlardır:

- ◆ Veremin yaygın olduğu ülkelere, örneğin Asya ve Afrika'nın çoğu bölgelerine seyahat edenler
- ◆ Sağlık bakımı görevlileri ve yüksek riskli verem grubu bakıcıları
- ◆ Veremli kişilerin yakın aile üyeleri.

BCG Aşısı nedir? BCG aşısı, vereme karşı bir miktar koruma sağlayan aktif bir aşıdır. BCG aşısı, verem bakterisine (mikrobuna) maruz kalırsanız size mikrop bulaşmasını önlemez, ancak, yaşamınızı tehdit eden çok etkileyici bir hastalık yerine ılımlı ve belirli bir yerle sınırlı bir enfeksiyon kapmanızı olanaklı kılar. BCG aşısının, bağışıklık etkisini (korumayı) doğurması 6-12 hafta alabilir. BCG aşısı vereme karşı sadece yüzde 50-60 oranında bağışıklık sağlayabilir ve kimi kişilerde aşı zaman içinde, bazen 5-15 yılda, etkisini yitirir.

En çok çocuklar yararlanır. BCG aşısı çocukların, beyinde verem (verem menenjit) gibi çok şiddetli verem türlerini geliştirmesini önleyebilir. Yetişkinlere sağladığı yararların netliği daha azdır.

Halihazırda daha önceki verem enfeksiyonundan veya BCG aşısını takiben, tüberkülin cilt testine pozitif yanıt vermediğinizi kontrol etmek üzere **aşıdan önce Tüberkülin Cilt Testi'ne (Mantoux test) [Tuberculin Skin Test (Mantoux test)] ihtiyacınız vardır.** Tüberkülin cilt testleri pozitif çıkan kişiler aşının herhangi bir yararını görmez ve aşı yapılan yerde şiddetli bir reaksiyon geliştirebilir.

BCG aşısını izleyen dezavantajlardan biri, gelecekteki Tüberkülin cilt testlerinden pozitif sonuç alınmasına neden olur. Bu, reaksiyona verem enfeksiyonunun mu neden olduğunu, yoksa BCG aşısının bir sonucu mu olduğunu bilemeyebileceğimiz anlamına gelir.

BCG aşısının yapılmaması gereken insanlar vardır. Bağışıklığı düşük olan kişilere, şu sırada örneğin suçiçeği hastalığı olanlara veya kısa süre önce kızamık gibi aktif aşılardan olanlara BCG aşısı olmamaları doğrultusunda tavsiyede bulunulabilir. BCG'den önce bireysel değerlendirme yapılır ve aşı olmadan önce bir Onay Formu imzalamanız istenir.

BCG ve diğer aktif aşılardan biri. Yurt dışına seyahat etmekte olup yolculuğa çıkmadan önce birden fazla aktif aşı olması gerekenler **şunları yapmalıdır: a)** ya tüm aktif aşılardan aynı günde olmalıdır, veya **b)** BCG ile diğer aktif aşılardan arasında en az 4 hafta beklemelidir. Bu, vücudun bağışıklık (savunma) sistemine gerekli bağışıklığı (korumayı) sağlaması için en iyi fırsatı verir. Kimi diğer aktif aşılardan şunlardır: ağızdan Tifo, Sarı Humma ve Kabakulak, Kızamık, Kızamıkçık (MMR). BCG ve ağızdan çocuk felci aşısı 4 haftalık süre içinde verilebilir.

BCG aşısının yan etkileri var mıdır? Herhangi bir aşıda olduğu gibi, yan etkiler olabilir ve kişiden kişiye değişebilir. Bazen aşı yapılan yerde ağrı, kızarıklık ve şişme olabilir. Bu genellikle

tedavisiz iyileşir. Koltuk altı veya boyundaki bezeler de şişebilir ki bunların zaman zaman tedaviye ihtiyacı vardır. Aşı çok seyrek olarak çok yaygın BCG enfeksiyonuna neden olabilir. Bu, HIV pozitif olan, kötü beslenen veya ciddi hastalığı olanlar da dahil olmak üzere, genellikle bağışıklığı düşük olan kişilerde meydana gelir. Seyrek durumlarda ölüm de görülmüştür.

BCG verem tehlikesini tamamıyla önlemediği için, aktif verem hastalığının şunlar gibi belirtilerine dikkat etmek önemlidir: sürekli öksürük (üç haftadan fazla), kanlı balgam çıkarmak, ateş, geceleri terlemek, açıklanamayan kilo kaybı ve yorgunluk. Bu belirtiler birçok nedenle meydana gelebilir ancak bunlar başınıza geldiğinde bölgenizdeki göğüs kliniğine veya aile doktorunuza başvurup bir göğüs röntgeni çektirmelisiniz.

BCG aşısından sonra ne olur? Aşığı takiben bir ile üç hafta arasında küçük kırmızı bir kabarcık (nokta) belirir. Kabarcık yumuşayıp patlama eğilimi taşır, bu da çoğu kişide küçük bir yara ile sonuçlanır. Yaranın iyileşmesi üç ay kadar sürebilir ve genellikle küçük bir iz bırakır.

Aşı yapılan yerin bakımını şöyle yapın:

- ◆ **Aşı yapılan yerin doğal olarak iyileşmesine olanak tanıyın ve o bölgeyi TEMİZ VE KURU tutun.** Krem veya merhem kullanmayın
- ◆ Gerekirse, mikroptan arındırılmış bir gazlı bezi gevşek biçimde sarın ama aşı yapılan yerin üzerine yapışkan bant, pansuman tiftiği veya bez **KOYMAYIN**.
- ◆ Aşı yapılan yeri çarpmaktan veya kaşıymaktan kaçının
- ◆ Duş yapmak, yüzmek ve spor gibi normal etkinlikleri sürdürebilirsiniz.

Herhangi bir endişeniz varsa veya yan etki olursa, lütfen Verem Önleme ve Kontrol Servisi'ni (Göğüs Kliniği) şu numaradan arayın:

References:

BCG Vaccine and Consumer Medicine Information: Connaught Laboratories: Canada.

Winks M, Levy M, Westly-Wise V. and The NSW Tuberculosis Advisory Committee. (1994). *Controlling Tuberculosis in New South Wales*. New South Wales Health Department. North Sydney.

Barclay L. A review of BCG complications since the introduction of a different BCG vaccine. 2000. CDC: Darwin. (See <http://www.nt.gov.au/nths/public/cdc/vol5/bcg.htm>)

Colditz GA, Brewer TF, Berkley CS, Wilson ME, et al Efficacy of BCG vaccine in the prevention of tuberculosis - Meta-analysis of the published literature. *JAMA* 1994; 271 (9): 698-702.

Grange JM. Complications of bacille Calmette-Guerin (BCG) vaccination and immunotherapy and their management. *Comm Dis Pub Hlth* 1998; 1 (2): 84-8.

The Role of BCG Vaccine in the Prevention and Control of Tuberculosis in the United States. *MWR*: April 26, 1996 / Vol. 44 / No. RR-4. US Department of Health and Human Services.

The Australian Immunisation Handbook 7th Edition: National Health & Medical Research Council.